

Національний університет «Запорізька політехніка»
 факультет радіоелектроніки та телекомунікацій
 кафедра радіотехніки та телекомунікацій
 спеціальність 172 «Телекомунікації та радіотехніка»
 освітня програма «Радіотехніка»
 Інформація до силлабусу

Назва курсу	Цифрові види модуляції
Викладачі	Кабак Владислав Семенович
Профайл викладачів	http://www.zntu.edu.ua/kafedra-radiotehniki-ta-telekomunikaciy?q=node/1042
Контактний телефон	764-32-81 (внутр. 4-31)
E-mail	kolevis@zntu.edu.ua vladkabak56@gmail.com
Сторінка курсу в CMS	
Консультації	обговорення питань, що виникають при виконанні лабораторних робіт та підготовці до складання заліку
Публікації з напряму дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кабак В.С. Функціональні пристрої телефонів мобільного зв'язку: Навчальний посібник [Текст] / В.С. Кабак, Р.В. Уваров. – Запоріжжя, ЗНТУ, 2007. – 375 с. 2. Кабак В.С. Схемотехніка сучасних синтезаторів частот. Навчальний посібник [Текст]/ В.С. Кабак, С.В. Морщавка. – Запоріжжя, ЗНТУ, 2016. – 232 с. 3. Бондарев Б.М. Вычисление пик-фактора сигналов многоканальных систем с OFDM / Б.М. Бондарев, В.С. Кабак // Известия ВУЗов. Радиоэлектроника. – 2015. – Т.58 № 10. – С. 38-46. 4. Бондарев, Б.М. Статистические характеристики сигналов многоканальных систем с OFDM / Б.М. Бондарев, В.С. Кабак // Радиоэлектроника, информатика, управління. – 2014. – № 2, С. 18-22. 5. Бондарев Б.М. Статистические характеристики сигналов многоканальных систем с OFDM [Текст] / Б.М. Бондарев, В.С. Кабак // Сучасні проблеми і досягнення в галузі радіотехніки, телекомунікацій та інформаційних технологій: V міжнар. наук.-практ. конф., 17-19 вер.2014 г.: тези док. – Запоріжжя – 2014. – С. 84-86. 6. Журавлев В.Н. Информационная модель импульсного речесловового процесса [Текст] / В.Н. Журавлев, В.С. Кабак // Радиоэлектроника, информатика, управління: ЗНТУ. – 2009. – № 2. – С. 62-66. 7. Журавлев В.Н., Кабак В.С. Методическая и информационная адекватность гармонических методов анализа и идентификации речевых сигналов. Системні технології. Регіональний

	<p>міжвузівський збірник наукових праць. – №2 (61) – Дніпропетровськ, 2009. ISSN 1562–9945. С. 74-82.</p> <p>8. Журавлев В.Н. Анализ параметров автокорреляционной функции фрагментов фонов в задачах идентификации абонента [Текст] / В.Н. Журавлев, В.С. Кабак, В.О. Рыбин // Радиоелектроніка, інформатика, управління: ЗНТУ. – 2004. – № 1(9). – С. 29-33.</p> <p>9. Герасименко В.Ф., Кабак В.С. Способ снижения побочных составляющих спектра синтезаторов частот [Текст] // В кн.: Научные труды. Современные проблемы стабилизации частоты. Межведомств, тем. сб. №8. М.: МЭИ. 1983. С. 66-70.</p>
--	--

Національний університет «Запорізька політехніка»
 факультет радіоелектроніки та телекомунікацій
 кафедра радіотехніки та телекомунікацій
 спеціальність 172 «Телекомунікації та радіотехніка»
 освітня програма «Радіотехніка»
 ОПИС/Силлабус дисципліни/модуля

Коротка назва університету / підрозділу дата (місяць / рік)	НУ «Запорізька політехніка» 2020
Назва модулю / дисципліни	Цифрові види модуляції
Код:	ППВ

Викладачі	Підрозділ університету
Кабак Владислав Семенович	Кафедра радіотехніки та телекомунікацій

Рівень навчання (ВА/МА)	Рівень модулю/дисципліни (номер семестру)	Тип модулю/дисципліни (обов'язковий / вибірковий)
Перший (бакалаврський)	5	Вибіркова

Форма навчання (лекції/лабораторні/практи чні)	Тривалість (тижнів/місяців)	Мова викладання
лекції/лабораторні	15	Українська

Зв'язок з іншими дисциплінами	
Попередні: – Фізика; – Вища математика; – Теорія електричних кіл та сигналів; – Електро- та радіоматеріали; – Інформаційні технології; – Прикладне програмування; – Технічна електродинаміка; – Основи схемотехніки	Супутні (якщо потрібно): – Основи теорії передачі інформації та статистична радіотехніка; – Сигнали та процеси в радіотехніці

ECTS (Кредити модуля)	Загальна кількість годин	Аудиторні години	Самостійна робота
3,5	105	44	61

Мета навчання дисципліни (модуля): компетенції надбані внаслідок вивчення дисципліни (модуля)

Формування у студентів знань, навиків та умінь, які дозволять їм здійснювати аналіз і проектування пристроїв обробки сигналів з урахуванням спектральних, енергетичних та інформаційних характеристик видів модуляції у телекомунікаційних системах та використовувати їх для створення більш ефективних телекомунікаційних систем.

<p>технічної інформації, вітчизняного і закордонного досвіду з тематики інвестиційного (або іншого) проекту засобів телекомунікацій та радіотехніки (ПК-14);</p> <p>– здатність проводити розрахунки у процесі проектування споруд і засобів інформаційно-телекомунікаційних мереж, телекомунікаційних та радіотехнічних систем, відповідно до технічного завдання з використанням як стандартних, так і самостійно створених методів, прийомів і програмних засобів автоматизації проектування (ПК-15).</p> <p>Очікувані результати навчання:</p> <p>– застосовувати результати особистого пошуку та аналізу інформації для розв’язання якісних і кількісних задач подібного характеру в інформаційно-комунікаційних мережах, телекомунікаційних і радіотехнічних системах (PH-2);</p> <p>– пояснювати результати, отримані в результаті проведення вимірювань, в термінах їх значущості та пов’язувати їх з відповідною теорією (PH-4);</p> <p>– навички оцінювання, інтерпретації та синтезу інформації і даних (PH-5);</p> <p>– адаптуватись в умовах зміни технологій інформаційно-комунікаційних мереж, телекомунікаційних та радіотехнічних систем (PH-6);</p> <p>– грамотно застосовувати термінологію галузі телекомунікацій та радіотехніки (PH-7);</p> <p>– описувати принципи та процедури, що використовуються в телекомунікаційних системах, інформаційно-телекомунікаційних мережах та радіотехніці (PH-8);</p> <p>– спілкуватись з професійних питань, включаючи усну та письмову комунікацію державною мовою та однією з поширених європейських мов (англійською, німецькою, італійською, французькою, іспанською) (PH-10);</p> <p>– застосування розуміння засобів автоматизації проектування і технічної експлуатації систем телекомунікацій та радіотехніки у професійній діяльності (PH-15).</p>	<p>Самостійна та під керівництвом викладача</p>	<p>Оцінюється під час модульного контролю</p> <p>Оцінюється під час захисту лабораторних робіт</p>
--	---	--

Теми курсу	Аудиторні заняття						Час та завдання на самостійну роботу	
	Лекцій	Консультацій	Семінарів	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Загалом, годин	Самостійна робота	Завдання
Змістовий модуль 1. Низькочастотна демодуляція / детектування								
Тема 1. Основні етапи демодуляції цифрових сигналів	2					2	4	Форматування аналогової інформації. Низькочастотна і смугова моделі процесу детектування. Два основних етапи процесу демодуляції цифрових сигналів. E_b/N_0 -критерій якості цифрових систем.
Тема 2. Ймовірність виникнення помилки при двійковій передачі сигналів	2					2	4	Уніполярна і біполярна пере-дача сигналів. Міжсимвольна інтерференція. Ефективність використання смуги частот. Формування імпульсів з метою зниження ISI. Фактори зростання ймовірності помилки. Окодіаграма. Типи еквайзерів.
Змістовий модуль 2. Смугова модуляція і демодуляція								
Тема 3. Методи множинного доступу	2					2	4	Методи множинного доступу SDM, FDMA, TDMA, CDMA, OFDM. Завмирання у каналі зв'язку. Методи боротьби із завмираннями.
Тема 4. Класифікація видів модуляції	1					1	4	Основні види перетворень сигналу у цифрових системах. Поняття частотної (спектральної), енергетичної і та інформаційної ефективності. Класифікація видів модуляції.

Змістовий модуль 3. Різновиди цифрової фазової маніпуляції								
Тема 5. Прості види фазової маніпуляції	2				2	4	4	Детектування сигналів у гаусівському шумі. Поріг двійкового рішення. Когерентне детектування сигналів PSK. Двійкова фазова маніпуляція (BPSK). Структурна схема каналу зв'язку з використанням BPSK. Ймовірність бітової помилки при когерентному детектуванні сигналів BPSK
Тема 6. Диференціальна (відносна) фазова маніпуляція	2				2	4	4	Системи поновлення несучої і тактової частот. Методи DBPSK, DEBPSK. Диференціальне детектування сигналів DPSK. Ймовірність бітової помилки при когерентному детектуванні сигналів DPSK
Тема 7. Багатопозиційні методи фазової маніпуляції	3				4	7	4	M-кові методи передачі сигналів. Векторне подання сигналів MPSK. Набори сигналів MPSK для M=2, 4, 8,16. Квадратурні модулятори. Методи QPSK, OQPSK, $\pi/4$ DQPSK. Метод ФМ-8 (8PSK). Ймовірність символної помилки для методів MPSK.
Змістовий модуль 4. Модуляція з неперервною фазою (CPM)								
Тема 8. Цифрова частотна модуляція. Двійкова частотна маніпуляція (FSK)	2				1	3	4	Методи модуляції з неперервною зміною фази. Метод FSK. Некогерентне детектування сигналів FSK. Когерентне детектування сигналів FSK. Ймовірність появи помилкового біта при когерентному/ некогерентному детектуванні сигналів FSK.

Тема 9. Частотна маніпуляція з мінімальним зсувом (MSK)	1				1	2	4	MSK- сигнал як клас сигналів з частотною маніпуляцією і неперервною фазою (CPM - модуляція) Функціональні схеми модуляторів для методу MSK. Спектральні характеристики методу MSK. Ймовірність бітової помилки при методі MSK. Порівняння коефіцієнта бітової помилки для бінарних видів модуляції.
Тема 10. Гауссівська частотна маніпуляція з мінімальним зсувом (GMSK)	1					1	4	Модулятор сигналів GMSK. Амплітудно-частотна характеристика та імпульсний відклик гауссівського фільтра нижніх частот (ГФНЧ). Реалізація методу GMSK за допомогою квадратурної схеми із використанням низькочастотного процесору Спектральні характеристики методу GMSK.
Змістовий модуль 5. Комбіновані види модуляції								
Тема 11. Квадратурна амплітудна модуляція (QAM)	2				2	4	4	Подання QAM як комбінації амплітудної і фазової маніпуляції. Формування фазового сузір'я для методів M-QAM Ймовірність бітової помилки при модуляції QAM Порівняльна характеристика QAM з іншими видами цифрової модуляції.

Тема 12. Модуляція з розширенням спектра	2					2	4	4	Загальні властивості і переваги систем з розширенням спектра. Псевдовипадкові послідовності і псевдовипадкові сигнали. Методи розширення спектра. Модеми каналів зв'язку DS-SSMA, FH-SSMA, FH-SSMA. ЛЧМ-сигнали.
Змістовий модуль 6. Системні компроміси під час розробки цифрових систем зв'язку									
Тема 13. Вимоги до цифрових систем зв'язку	2						2	4	Мінімальна ширина смуги пропускання за Найквістом. Теорема Шеннона-Хартлі про пропускну здатність системи зв'язку. Залежність нормованої пропускну здатності від відношення сигнал/шум. Границя Шеннона. Компроміси між вибором конкретних схем модуляції і кодування.
Тема 14. Компроміси під час вибору схем модуляції і кодування	2						2	4	Системи з обмеженою смугою пропускання. Системи з обмеженою потужністю. Системи з обмеженою смугою пропускання без кодування. Система з обмеженими смугою пропускання і потужністю з кодуванням.
Тема 15. Модуляція і кодування в системах з обмеженою смугою.	4						4	5	Границі множини сигналів. Приклади М-кових множин, що використовують прямокутну решітку. Гратчасте кодування. Збільшення надлишковості сигналу. Кодування ТСМ. Розбиття Унгербоєка. Декодування ТСМ.
Усього годин	30					14	44	61	

Стратегія оцінювання	Вага, %	Термін	Критерії оцінювання
поточне оцінювання	9	впродовж	теоретичний звіт за кожною темою

захист лабораторних робіт	14	семестру	захист лабораторної роботи №1
	14		захист лабораторної роботи №2
	14		захист лабораторної роботи №3
	14		захист лабораторної роботи №4
	14		захист лабораторної роботи №5
	14		захист лабораторної роботи №6
	14		захист лабораторної роботи №7
складання заліку	90-100	після модулю	зараховано
	75-89		
	60-74		не зараховано з можливістю повторного складання
	35-59		
	1-34		

Автор	Рік видання	Назва	інформація про видання	Видавництво / онлайн доступ
Обов'язкова література				
Кабак В.С. Уваров Р.В.	2008	Функціональні пристрої телефонів мобільного зв'язку	Навчальний посібник	Запоріжжя: ЗНТУ. – 374 с.
Скляр Б..	2003	Цифровая связь. Теоретические основы и практическое применение	Монография	М.: Издательский дом “Вильямс”
Феер К	2000	Беспроводная цифровая связь.	Монография	М.: Радио и связь
Додаткова література				
Ипатов В.П.	2005	Системы мобильной связи	Учебное пособие для вузов	М. : Горячая линия– Телеком
Кабак В.С.	2016	Схемотехніка сучасних синтезаторів частот.	Навчальний посібник	Запоріжжя, ЗНТУ